

Aan: klankbordgroep omgevingswet
Van: Hans Sietsma
Datum: 26-1-2023
Betreft: commissie ruimtelijke Kwaliteit

Bij de conformstukken van 25 januari zat een raadsvoorstel om een commissie Ruimtelijke kwaliteit in te stellen. Dat is een verplichte commissie als de omgevingswet in werking is. Het onderwerp is kennelijk gepasseerd in de vorige sessie van de klankbordgroep, ik kon er helaas niks in terug vinden in het verslag. Ik had zoveel vragen over de inrichting die het college voorstelt dat het stuk voor nu van de agenda is gehaald. Het college wil graag experimenteren met deze commissie, vooruitlopend op invoering van de wet. Vandaar het voorstel om er deze vergadering wat nadrukkelijker bij stil te staan. Ik haal mijn opmerkingen vooral uit een handleiding van de VNG (zie: [Handreiking Adviesstelsel Omgevingskwaliteit \(vng.nl\)](https://www.vng.nl/handreiking-adviesstelsel-omgevingskwaliteit)) en wat ideeën die ik her en der opdeed bij collega's in den lande.

1. De commissie gaat adviseren over rijksmonumenten (wettelijk minimum) en over gevallen waarin college dat wenselijk vindt. De VNG adviseert in stap 2 van de handleiding te inventariseren welke andere adviesorganen er zijn behalve advisering over Rijksmonumenten. Ik mis dat inzicht. De toelichting spreekt ook over advisering in gevallen waarin welstandsadvies nodig is. Onder de omgevingswet krijgt ook de raad een adviesrol. Ik zou willen pleiten voor standaardadvisering over situaties waarin de raad adviesrecht claimt en daarnaast over ruimtelijk beleid (omgevingsvisie en -plan en -programma's).¹
2. Als we toch een commissie met een breed takenpakket optuigen is het dan geen goed idee om aan de commissie een adviseur toe te voegen met portefeuille duurzaamheid, zoals Amsterdam doet? Je kunt met architectonisch/ruimtelijk verantwoorde keuzen op gebied van duurzaamheid toch veel tekort komen.
3. Het platform Cultureel erfgoed Groningen pleit voor een plek aan tafel voor inwoners en hun organisaties. Dat lijkt me een goed idee, zeker omdat het denken over hoe we participatie vormgeven bij ruimtelijke plannen nog lang niet is uitgekristalliseerd. De wethouder reageerde in de sessie met de opmerking dat dat participatie al is geweest als de commissie om advies wordt gevraagd. De verordening heeft het echter ook over betrokkenheid bij vooroverleg. Het reglement van orde zegt dat informeel vooroverleg niet in openbaarheid plaats vindt. Dat is een stadium waar in de huidige praktijk

---

¹ Uit VNG handleiding: "De tweede stap omvat de bepalende keuze voor geïntegreerde of sectorale advisering. Krijgt de gemeentelijke adviescommissie een brede adviestaak? Of wijst de gemeente andere adviseurs aan voor bepaalde aspecten van omgevingskwaliteit? Kortom: waarover adviseert de adviescommissie en waarover niet? En wat gaat dan van dat 'niet' mogelijk naar een andere adviesinstantie? Of waarover besluiten de gemeenteraad of het college van burgemeester en wethouders zich in het geheel niet door externen te laten adviseren?"

inwoners vaak nog niet eens op de hoogte zijn van plannen. Terwijl dat informeel vooroverleg in de praktijk erg bepalend is voor de wijze waarop plannen worden uitgewerkt. Om hierin te voorzien zijn verschillende opties denkbaar. Je kunt denken aan spreekrecht (initiatiefnemers krijgen dat ook tenslotte) of aan een klankbordgroep.²

4. De leden worden volgens de wet benoemd door de raad. De raad kan die bevoegdheid delegeren of mandateren. De VNG adviseert te kiezen voor mandatering. Het college kiest voor delegatie, zonder dat verder te beargumenteren. Van de [VNG-website](#): *“De vraag is nog of delegatie of mandaat het meest geschikt is voor het benoemen door het college van leden van de commissie. (...) Bij delegatie kan de raad zelf de bevoegdheid niet meer uitoefenen en slechts beleidsregels geven over de wijze waarop de bevoegdheid is uitgeoefend en verzoeken om inlichtingen. Gelet op het verschil tussen delegatie en mandaat, adviseert de VNG gemeenteraden die benoeming aan het college willen overlaten, om de bevoegdheid om leden van de adviescommissie te benoemen te mandateren aan het college. Mandatering doet het meeste recht aan de centrale rol die de gemeenteraad vervult bij de onafhankelijk advisering over ruimtelijke kwaliteit in de gemeente. Met mandaat kan de gemeenteraad de bevoegdheid daarnaast ook zelf uitoefenen om leden te benoemen en te ontslaan. De raad kan het mandaat ook te allen tijde intrekken. (...) De rechtstreekse verantwoordingsplicht van de Adviescommissie aan de gemeenteraad, met het jaarverslag, geeft ook aan dat de raad een centrale rol dient te spelen bij de onafhankelijke advisering over de omgevingskwaliteit.”*
5. De sessies van de commissie zijn openbaar, de adviezen ook. Het lijkt me goed om in elk geval de adviezen die betrekking hebben op projecten waarin de raad een adviesrol heeft de adviezen van de commissie actief te verspreiden. Openbaarheid in de zin ‘het staat ergens op het internet’ is wel erg passief. Hetzelfde geldt voor het jaarverslag. Dat hoort m.i. actief aan de raad verstrekt te worden (staat ook zo in de wet overigens, maar niet in verordening). Juist in de nieuwe situatie waarin de raad bij concrete besluiten meer op afstand wordt gezet is het zaak om te zien of ingestelde commissies hun werk wel goed doen.

---

² Ik snap potentieel ongemak natuurlijk. Plannen kunnen mogelijk verzet oproepen terwijl ze nog lang niet uitgewerkt zijn. Maar dit raakt aan de kern van de omgevingswet: inwoners en belanghebbenden in een zo vroeg mogelijk stadium betrekken bij planvorming. Juist het eerst uitwerken van plannen en daarna pas de ‘inspraak’ openen zorgt voor veel gevoelens bij inwoners dat hun inbreng er niet toe doet.